

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem udom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hštv. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisli se ne vračajo, napačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vristice, če se natične skrat. po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz državnega zbora.

Pommerjeva izvolitev.

V seji dne 19. oktobra se je nekaj pripetilo, kar zanima volilce dr. Pommerja. Z ozirom na to, da se je proti mnogim volitvam vložil ugovor, je zahteval poljski poslanec dr. Winkovski, naj legitimacijski odsek v 14 dneh te volitve preišče in zbornici poroča, jeli so veljavne ali ne. Zgodilo se je namreč prejšnje leta, da se je proti mnogoterim volitvam vložil ugovor, toda pretekla so leta, preden je legitimacijski odsek stvar preiskal.

Češki poslanec dr. Stransky je k temu predlogu tole pristavil: »Treba je res to stvar rešiti prej ko mogoče. Mi imamo tukaj v državnem zboru le eno volitev, o kateri je že državno sodišče razsodilo, da se je pri njej postava na grozen način mnogokrat prelomila, in ta poslanec, katerega volitev je državno sodišče spoznalo kot nepostavno, ta gospod je poslanec Pommer, ki tako živahno govori v tej hiši. Če je komu na tem ležeče, da se umakne svetlobi legitimacijskega odseka, če se je torej komu že danes spričalo, da ni na podlagi postave, temveč čisto nepostavno prišel v to hišo, ta ni ud desne strani, temveč ud leve strani v tej hiši.«

Slednjič predlaga dr. Stransky, naj legitimacijski odsek v 6 tednih poroča o postavnosti ali nepostavnosti protestiranih volitev, ker ni mogoče tega dela izvršiti v 14 dneh. Nato se je sprejel predlog dr. Stranskega. Pričakujemo torej v nekaterih tednih zanimivo poročilo o dogodkih pri volitvi v celjski mestni skupini.

Dve češki interpelaciji in predlog Karlonov.

Važno je bilo v tej seji tudi vprašanje čeških poslancev do ministra za znotranje zadeve in za kmetijstvo zastran sklepa bavarskega deželnega zbora, vsled katerega bi se morala vsa pitana živina, ki prihaja iz Avstrije na Bavarsko, v posebnih živinskih hlevih v Monakovem in v Augsburgu skozi 10 dñij opazovati, jeli ni bolna. Vsakdo sprevidi, da na takšen način se zadržuje prodaja in uvažanje naše živine na Bavarsko in je vsled onega sklepa živina na dunajskih sejmih že ceno zgubila.

Poslanec Karlon in ž njim tudi vsi slovenski štajarski poslanci so v isti seji vložili predlog, naj se volilna pravica za državni zbor razširi tako, da bodo vsi trgi po Štajarskem smeli voliti v mestni skupini.

Važno je tudi sledeče vprašanje čeških poslancev. Neki odbornik dunajski je v dunajskem mestnem zboru opozoril dunajske Nemce, v kakšni nevarnosti se nahaja dunajsko mesto zavoljo premnogih čeških delavcev in čeških obrtnikov, ki so se naselili na Dunaju. Vsled tega zahteva te mestni odbornik, da se ne sme nobena služba na Dunaju več dati kakšnemu Čehu in da se ima napraviti razglas na dunajsko mestno prebivalstvo,

naj se ustavlja prodirajočemu počehovanju avstrijske prestolnice. Češki poslanci so v tem predlogu spoznali preganjanje dunajskih Čehov ter zahtevali od vlade, naj potrebno ukrene, da se ne bodo Čehom godile take krivice, kakor v mnogih nemških mestih na Češkem.

Začasna pogodba z Ogersko.

Ker ni mogoče, z Ogersko skleniti redne pogodbe za dobo prihodnjih 10 let, je vlada predložila državnemu zboru postavni načrt, da se začasno podaljša ta pogodba za prihodnje leto. To pa hočejo vladni nasprotniki, nemški liberalci, na vsak način zabraniti. Proti njihovi volji je sklenil dne 27. oktobra državni zbor, da morata vsaki dan biti po dve seji, črez dan ena in zvečer ena. Pri večernih sejah se ima razpravljati o tej začasni pogodbi.

V ta namen se je v četrtek zvečer ob 7. začela prva seja, pri kateri je govoril proti tej pogodbi nemški liberalci dr. Lecher; pa kako dolgo? Zvečer ob 9. uri je začel govoriti, ter govoril celo noč do petka zjutraj ob tri četrt na devet. Parkrat je smel prenehati za kakih 10 minut, da se je nekoliko okrepčal. Seja sama pa, ki se je začela v četrtek zvečer ob 7. uri, je trajala celo noč, potem v petek celi dan do 3/4.8. zvečer; ta seja je torej trajala 25 ur. Skoraj vsi poslanci so prenočevali v zbornici. Zaspanec je skoro vse grozno lomil. Počivali so po klopih in po stolih. Galerije so bile vse prenapolnjene; zunaj zbornice pa je stalo na tisoče ljudstva, katero bi bilo rado dobilo vstop v zbornico.

Socijalni demokrat Daszýnsky je ta dan na silno nedostojen način norce pasel. Govoriti je začel, pa ni vedel, kaj bi govoril. In začel se je smejati, iz predsednika norca delati, zaničeval sv. pismo ter uganjal razne burke, dokler mu ni predsednik prepovedal dalje kvasiti. Ali to je grozno težko, takemu rogoviležu, kakoršni so socijalni demokrati, vzeti besedo. Kaj neki mara za predsednikove opomine? Zasleypljeno ljudstvo, da pošiljaš takšne burkeže v državni zbor! Kaj morejo taki ljudje pomagati?

Za gg. katekete.

Velika krivica se godi mnogoterim gg. kateketom. § 3. državnega zakona iz leta 1888. veli, naj dobivajo učitelji veronauka na tistih šolah, katere imajo več, kakor tri razrede, primerno nagrado. To nagrado pa so odločili deželni zbori. Navadno se podučuje v vsakem razredu veronauk po 2 uri na teden, v trirazrednih šolah torej po 6 ur, v četrirazrednicah po 8 ur, v petrazrednicah po 10 ur na teden. V četrirazrednicah dobi torej kateket nagrado za 2 uri, v petrazrednicah za 4 ure itd.

Ako je pa v kateri župniji po več šol, recimo ena trirazredna in ena dvorazredna, ima kateket deset ur šolskega poduka, pa nikakoršne nagrade, ker nobena

teh 2 šol ni več, kakor trirazredna. Ima mnogo več truda, kakor, če bi podučeval na petrazrednici, toda nobene nagrade. Nadalje če se podučuje krščanski nauk v poldnevnikih dvorazrednicah ali trirazrednicah, mora kateket po 8, oziroma po 10 ur na teden podučevati zopet brez odškodnine. Na nekaterih šolah so vpeljane vsporazrednice, to je prvi, drugi ali tretji razred je razdeljen v dva oddelka. Tudi tam se trud kateketu pomnoži; toda odškodnine ne dobi nikake.

Da se vse te neprilike poravnajo, je predlagal poslanec J. Žičkar dne 29. oktobra v državnem zboru z 17 drugimi državnimi poslanci načrt postav, vsled katerega se ima spremeniti § 3. zgoraj navedene postavice ter se glasiti takole: »Veroznanskim učiteljem se ima za podučevanje v veronauku na ljudskih ali meščanskih šolah, kjer podučujejo po več, kakor po 6 ur na teden, podeliti nagrada, ali se pa naj v ta namen nastavijo posebni veroznanski učitelji«. Ob enem se pozivlje vlada, da potrebno ukrene, da, kedar se sprejme ta državni zakon, bodo tudi deželni zbori spremenili deželne postavice v tem smislu.

Veliko sicer gg. kateketi s tem ne bodo pridobili; pa nekoliko se bo vsaj popravila krivica, katera se zdaj mnogoterim godi. Toda primerno bi bilo, da se gg. kateketi sami obrnejo s prošnjami na državni zbor, v katerih opišejo svoj položaj. Te prošnje bo imenovani državni poslanci radovoljno predložil državnemu zboru ter se svoječasno mogel tudi na nje opirati.

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Pogovorili smo doslej take naprave, urade in podjetja, ki so bolj ali manj zavisna od vlade. Preden pa svojo pozornost obrnemo na druge germanizajoče činitelje, ne moremo si odreči, da izpregovorimo par besed o uradih župnijskih. Ako bi tem prizanesli, očitati bi si morali, da narodne dolžnosti nismo storili. V Slovencih ve vsak izobraženec, da se imamo v prvi vrsti zahvaliti novemu duhovništvu, da še narodno nismo poginili; denar, čas, zdravje, glavo in srce, skratka vse je žrtvovalo in še žrtvuje za blaginjo našega ubogega naroda. Ali gotovo bi moške zlatih sre in jeklene volje ne bili tako čudovito vztrajni brez medsebojne vzpodbude; in prav v tem smislu naj bodo naše besede govorjene, pa tudi sprejete. Gg. župniki smejo uradovati slovenski ali nemški; to jim je od visokega knezoškofijstva pripuščeno na lastno voljo. Prosti so torej v tem oziru in sicer popolnoma prosti, ker jim niti c. kr. okrajno glavarstvo, niti sodišče itd. sploh niti živa sovražna duša ne more nič. Ali pogledjmo, v kolikih župnijskih uradih se uraduje slovenski? Gospodje, ki uradujejo deloma slovenski, deloma nemški in sicer v stvarih, ki bi se mogle vse opraviti slovenski, so bele vrane; popolnoma slovenski uraduje, kolikor je nam znano, le jeden gospod, velika večina torej pa še vedno nemški. Ker smo prepričani, da je to opuščanje narodne dolžnosti le slaba navada, in ker mislimo, da ta navada ni železna srajca, prosimo, da jo dotični gg. župniki takoj opusté. V preteklih dobah bi to, kar grajamo, ne bilo tolikega pomena; ali v sedanji dobi, to je v dobi narodnih bojev, vzlasti pa ta hip, ko se nam Slovincem odločuje življenje ali smrt, in ko naši sovragi od vseh strani prinašajo orožja, da nas ugonobijo, ni vse jedno, kako se v župniščih uraduje. Če se pri nas Slovincih, ki nas je primeroma malo, ne bode takoj storilo vse, kar je mogoče, da se umirajočemu narodu našemu kri zopet ogreje ter življenje zagotovi, bode prepozno. Zmaj že odpira žrelo, da bi pogoltnil mrtvo telo naroda slo-

venskega. Ne pretiravamo. Z dokazi za to trditev začinjamo pogovarjati drugo vrsto onih činiteljev, ki nam jemljejo narodnost.

Naš obstanek je v tesni zvezi z obstankom Avstrije, ker je sovražnik isti, namreč Nemeec ali Prus, kakor ga tudi imenujemo. Že leta 1851. je Mazzini, vodja framaonskega, t. j. tistega po vsem svetu razširjenega tajnega društva, ki je osnovano v namen, da krščansko vero uniči in vladarske prestole podere, izrekel: »Naše društvo ima med drugim odslej pred vsem delati na to, da se Avstrija razruši; to se pa bo doseglo najlaglje, ako se avstrijski narodi drug na drugega ščuejo ter spravijo med seboj v sovraštvo na smrt«. Deset let pozneje je postal Bismark, katerega je bila Mazzinijeva misel unela, pruski minister ter prevzel sam oziroma dal Nemčiji nalogo, da izvrši, kar so framaoni začeli. Čisto odkritosrčno je tedanjemu avstrijskemu poslancu v Berlinu rekel, da bi bilo najbolje, ko bi se cesarstvo preselilo v Budapešto, a prvenstvo na Nemškem prepuščilo pruskemu kralju. (Glej »Občna zgodovina za slovensko ljudstvo«. Spisal Josip Staré. Izdala družba sv. Mohorja, V. zvezek, stran 465.) Z drugimi besedami se to pravi: Prusija hoče imeti Češko, Moravsko, Šlesko, Spodnje in Zgornje Avstrijsko, Solnograško, Tirolsko, Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Goriško in Gradiščansko, Istro in Trst. Za Galicijo in Bukovino ji radi mej ni. In zares, od leta 1861. dela Nemčija tajno in javno, toda neutrudno, z vso silo in z vsemi mogočimi sredstvi na to, da svoj cilj doseže. Doma dá že otroke v ljudskih šolah ogrevati za ta namen, z nami pa je sklenila zvezo, češ, da jo varujemo vojske sovražnikom, ki bi jo utegnili oslabiti, in da ima upliv na našo notranjo politiko. In v istini nas tira v vedno huje stroške za vojaštvo, da bi se denarno uničili, ščueje narod na narod, širi med nami pruski duh itd., skratka nalogo svojo rešuje, kakor vsak vidi, izvrstno. Zadnji čas postajajo Nemci že skrajno nestrpni, misleč, da se na usodno uro ne sme dalje čakati ter da jim sad ima v zijajoče žrelo pasti vsak hip. To kaže najbolje zverinje besnenje v našem državnem zboru, kjer je dne 26. oktobra meseca zloglasni poslanec Wolf doslovno rekel: »Mislimo si — in to bi okvirja, osnove današnje Avstrije ne izpremenilo — da bi nje razmerje do Nemčije moglo postati tako tesno, kakoršno je med zveznimi državami Nemčije in vso Nemčijo. Lahko si nam je misliti, da cislitavanja (to so poprej imenovane avstrijske kronovine z Galicijo in Bukovino vred) stopi k Nemčiji v isto razmerje, v kakoršnem je Sasko, Bavarsko in Badensko.« To pa kaže tudi nebroj knjižic, razpravljajočih to misel in ogrevajočih za njo, ki zadnji čas preplavlja naše dežele. Pred nami leže knjižice s sledečimi naslovi: »O du mein Oesterreich!«, »Die vier letzten Dinge Oesterreichs«, »Halt! Wer da?«, »Volkskatechismus für den Allgemeinen Deutschen Schulverein«, »Wehrordnung für die Reichsdeutschen in den Ostmarken«, »Sind die Reichsdeutschen berechtigt und verpflichtet, das auswärtige Deutschtum zu schützen?«, »Die Kämpfe der Deutschen in Oesterreich um ihre nationale Existenz«, »Deutsche Vermächtnisse und deutsche Versäumnisse«, »Deutschnationale Bergpredigten«, »Sturmvoegel«, »Unter alledem Banner«, »Vergessene deutsche Brüder«. Nočemo dalje tratiti dragega nam prostora, ali imenik knjižic, ki so prišle v roke le nam, še dolgo ni pri kraju. Koliko jih sploh je, Bog ve. Vse pa so pisane s tako surovostjo, da se v našem jeziku hvala Bogu povedati ne da, kakor tudi sedanji nemški surovosti sploh danes na vsem svetu ni najti para.

Cerkvene zadeve.

Sv. Jožef pri Mariboru.

(Zgodovinska črtica.)

(Dalje.)

Početkom leta 1727. je zgubil Ekhart svojo prvo soprogo Marijo Klaro in julija t. l. je vzel v zakon Ano Elizabeto, hčer Matjaša Čanderja, bivšega ces. tajnika, takratnega lastnika Radvanja. Ž njo je priženil Radvanj, a prevzel ga je še le po smrti tasta, dne 1. julija 1738.¹⁾

Druga soproga, Ana Elizabeta, roj. Čander porodila je Ekhartu v Mariboru 5 otrok, namreč: 11. aprila 1728 Marijo Elizabeto, 29. oktobra 1730 Matjaša Fidela, 2. julija 1732 Janeza Frančiška Ksav., 25. julija 1733 Janeza Jakoba, in 25. decembra 1734 Janeza Kristijana.²⁾

Janez Severin Ekhart je bil, soditi po tem, kar nam je o njem znano, vseskozi odličen mož in plemenit značaj. Kot javen notar si je v Mariboru kmalu pridobil toliko zaupanje in spoštovanje, da so ga meščani že leta 1710. izvolili svetovalcem; 1730 postal je celó župan ter je kot tak služboval 6 let.³⁾

Leta 1738. se je z obitelji preselil v Radvanj. Dne 12. novembra 1746 je s svojo soprogo Ano Elizabeto sporočil vinograd na Stari gori pri Rušah za 6 letnih sv. maš cerkvi Matere božje v Rušah⁴⁾ ter je umrl v Radvanju dne 11. septembra 1747⁵⁾, star 69 let in 19 dni. Pokopali so ga dne 12. t. m. v cerkvi sv. Jožefa pri stranskem oltarju Matere božje.⁶⁾ V steno je vzdana plošča iz belega pohorskega marmorja, na kateri se pod grbom z oroslanom nahaja sledeči napis:

Wilst wissen Wandersman wer ligt allhier begraben,
Disse Zeillen seche an sie werden es dir sagen;
Ein Notarius publicus von Pabst vnd Kayser aus,
Guttäther vnd Vogtherr disses Würdigen Gotteshaus,
Herr Severin Ekard War er genand
Als Statrichter zu Mahrburg sehr wohlbekand,
Er lebte 69 Jahr vnd 19 Tag in disser Sterblichkeit,
Vnd schide den 11ten 7 ber in die Glückseelige Ewigkeit
Das Tausend Siben Hundert Siben vnd Vierzigste Jahr
Fügte allhier zusammen ein edles Baar,
Da den 15ten 7 per in einen Monath vnd Jahr
In dissen Grab auch bevgesetzt war
Dessen Frau Schwiger Tschanderin
Eine gebohrne Plapartin
Nachdem sye 66 Jahr vnd 15 Tag in dissen Leben vollend
Erhielte sye durch den Todt ein seeliges End.
Ligt also Allhier der Frau Wittib bester Schaz begraben
Was sye am höchsten schätzt, Muss disser Grabstein haben
Gott gibe Beyden zu dem Lohn
Die ewige Freud vnd Himelcron.

Vixere pie, requiescant placide, resurgent beatissime.⁴⁾

Kmalu potem, ko je bila nova cerkev sv. Jožefa izgotovljena, sprožilo se je vprašanje, kdo-li je njen patron in kdo njen vogtijski gospod. Pravdo, ki je vsled tega med hočkim nadžupnikom in lastnikom Radvanja nastala, razsodila je dvorska komora dne 4. februarja 1730 tako, da je hočki nadžupnik patron, lastnik Radvanja pa vogtijski gospod cerkve. Ker pa lastniki Radvanja v poznejših letih vogtijske pravice niso izvrševali, marveč so se jej celó odpovedali, postal je deželni vladar, kot patron hočke nadžupnije, vogtijski gospod cerkve sv. Jožefa.⁷⁾

¹⁾ C. Schmutz, Hist.-Top. Lexicon von St., III., 404.

²⁾ Krstna knjiga mariborske župnije.

³⁾ Matične knjige v Mariboru. Da bi bil župan že od leta 1716., kakor trdi dr. G. R. Puff (Marburg, II., 172), ne more biti resnično, kajti v matičnih knjigah so za ista leta navedeni sledeči župani: 1716 Andrej Schlosgo, 1717 in 1718 Mihael Herzer, 1719 Janez Jurij Pilgramb, 1720 do 1723 Andrej Franc Schallner, 1723 Janez Ernest Hizlperger, potem pa do 1730 Janez Jurij Mikatitsch.

⁴⁾ Ign. Orožen, I., 375.

⁵⁾ Ne 1743, kakor poroča I. Orožen (I., 35) in tudi ne 1740, kakor trdi dr. G. R. Puff (Marburg, I., 131.)

⁶⁾ Mrtvaška knjiga v Hočah.

⁷⁾ Ign. Orožen, I., 35 in 36.

Cerkev sv. Jožefa je do leta 1751. spadala pod oglejski patrijarhat. Ko pa je bil ta vsled ukaza papeža Benedikta XIV. omenjenega leta razdeljen v dve nadškofiji, namreč videmsko in goriško, prišla je cerkev sv. Jožefa pod goriško nadškofijo.

Prvi goriški nadškofo, Karol Mihael grof Attems, ki si je že leta 1751., o priliki svojega prvega obiskovanja župnij na Dravskem polju, bil tudi zalo in daleč znano cerkev sv. Jožefa ogledal, je nameraval, pri Sv. Jožefu ustanoviti lastno župnijo. Ugodna prilika za to se mu je ponudila leta 1760. Dne 19. julija t. l. je namreč požar zopet upepelil farovž in gospodarsko poslopje župnika v Lembahu, kar je takratnega župnika Pavla Saurerja tako potrló, da je sklenil, preseliti se k Sv. Jožefu in župnijo tje prestaviti.¹⁾ Pisal je takoj goriškemu nadškofo. Ta je odobril njegov namen ter ga vladi v potrjenje predložil. Pa kakor sploh v enakih zadevah, pisarilo se je tudi v tej mnogo zdaj sem, zdaj tja, razna preiskovanja z dolgoletnimi razpravami in obravnavami so se vršila, a ker si je župnik Pavel Saurer bil med tem v Lembahu že nov farovž postavil, ostalo je vse, kakor je bilo; — cerkev sv. Jožefa ni zadobila časti župnijske cerkve. Pač pa jo je dne 5. julija 1766 zadela druga čast, da jo je namreč zopet obiskal in slovesno posvetil že navedeni goriški nadškofo Karol Mihael grof Attems.²⁾ Za to visoko svečanost je bila z hvalevredno požrtvovalnostjo takratnega lastnika Radvanja, Janeza Jurija Nagerla, pod nadzorstvom beneficijata Ulrika Jakoba Breclja, vsa prenovljena in v najlepšem kinču je vsprejela svojega višjega pastirja. Braz dvoma je takrat dobila tudi nove orgle; prejšnje, zelo majhne, so že leta 1742. za 50 gld. prodali cerkvi sv. Bolfenka na Pohorju.³⁾

Veliki dobrotnik cerkve sv. Jožefa, Janez Jurij Nagerl je bil l. 1767. povzdignjen v viteški stan s primkom: »Rosenbühel«⁴⁾ ter je umrl v Radvanju. Pokopali so ga v cerkvi sv. Jožefa dne 10. junija 1780.⁵⁾

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Narodno gospodarstvo.

(Govoril poslanec in vodja Fr. Povše na vseslovenskem shodu.)

(Konec.)

Zavarovalnice naj branijo naše imetje pred vničanjem, zato moramo skrbeti, da se zavarovanje proti ujmam, požaru, živinskim boleznim razširi in tako uredi, da bo tudi mogoče revnejšim zavarovati se, in naj v tem vrše deželni zastopi svojo dolžnost, ter naj uvedejo obligatorno zavarovanje.

Osobito država pa se naj že loti zavarovanja delavcev za čas onemoglosti in starosti, ker s tem bo velik del našega socialnega vprašanja srečno rešen; težavna naloga pa vredna napora in žrtev, da ublažimo stanje naših pridnih delavcev, saj je prav ogromno število našega naroda, katero odpada na delavski stan.

Za njega boljše stanje mora skrbeti država in naši poslanci morajo zahtevati od vlade, da potom zakonov vse stori v varstvo in boljše stanje delavcev.

Žal, da naših pridnih delavcev delo kopiči zaklade nam nenaklonjenim ptujim kapitalistom. Zato bodi nam skrb, da varujemo interese tudi naših delavskih bratov. Ni mi že zaradi pičlo odmerjenega časa, pol ure,

¹⁾ Ign. Orožen, I., 359

²⁾ Tisti, I., 36.

³⁾ Ign. Orožen, I. 248.

⁴⁾ C. Schmutz, Hist. — Top, Lexicon v St., III., 2.

⁵⁾ Mrtvaška knjiga v Hočah.

mogoče razvijati nadalje naš gospodarski program, najporečejše zadeve in naše zahteve sem omenjal. Moram hiteti k sklepu.

Zbrani smo na tem veličastnem shodu sinovi vseh stanov. Skrajno potrebno je, da okrepimo naš narodnostni temelj sigurnega obstanka in ta temelj je zdravo, krepko narodno gospodarstvo. Organizujmo vse stanove po njih strokah v zadruge, ker le združeni bomo zamogli ohraniti si svoj dom, katerega moramo celega ohraniti svojim sinovom in ne pediti prepustiti ptujcu nasprotniku, ki že sega po njem potom svoje zloglasne Südmarke.

Duh združenja, katerega žal med nami pogrešamo, pa naj prešinja nas. Bodimo podvzretnejši, namesto da naše prihranke hranijo hranilnice, porabljujmo jih v skupna podvzjetja; posnemajmo v tem naše brate Čehe in Francoze, ki skoro ves denar nakladajo v podvzjetja, ki so pripomogla temu narodu, da je tako sijajno prebil Sedan!

Naša lepa domovina nam nudi dovolj bogatih zakladov, bodisi v rudinstvu, omenjam bogatih skladišč premoga, železa, lepega stavbenega kamenja, tudi marmorja; v rastlinstvu, katero nam nudi poleg planinskih cvetlic, vse vrste žita, oljke in trte; in živalstvu, za katerega uspešno rejo imamo vse naravne predpogoje.

Koliko je vodnih sil neizkoriščenih!

Le izrabiti treba vse, kar nam nudi materinska zemlja, in ako bomo podvzetni, umni in vstrajni v delu, utrdili si bomo dom, na katerem bo mogel trajno živeti srečen naš narod, ki bo čuval skrbno, da bo tu gospodar Slovan, zvest Bogu, domovini in cesarju svojemu.

Žitne cene v Celju. Po meterskih stotih: Pšenica 12 fl., rž 10 fl. 84 kr., ječmen 8 fl., oves 8 fl., turšica ali koruza 7 fl., proso 10 fl. in ajdina 10 fl.

Sejmovi. Dne 6. novembra pri Novi cerkvi, v Lembergu, Rečici, pri Sv. Vidu niže Ptuja, pri Sv. Lenuartu v Slov. gor., v Poličanah (za svinje) in v Brežicah. Dne 8. nov. v Selnici. Dne 10. nov. pri Sv. Martinu pod Vurbergom in v Imenem (za svinje). Dne 11. nov. v Oplotnici, na Laškem, v Lipnici, Hočah, Ormožu, na Bregu pri Ptuju (za svinje), pri Sv. Mohorju, v Sromljah, v Šmartnu pri Slov. Gradcu, pri Sv. Martinu na Paki in v Marenbergu.

Dopisi.

Iz Pameč pri Slov. Gradcu. (Instalacija novega župnika). Dne 20. oktobra so se vč. gosp. Janez Rotner od Sv. Lovrenca v Slov. goricah k nam preselili. Da bi č. g. dostojno sprejeli, peljali so se č. g. provizor A. Ravštel, cerkvena ključarja, župan in občinski zastop na šestih vozeh v Dravograd naproti. Farani so napravili pet slavolokov s primernimi napisi; razzvonika in vsake hiše pa so plapolale slovenske in štajarske zastave. Ko se pripeljejo na mejo domače župnije, so na treh krajih topiči gremeli. V obližji cerkve jih je pričakoval in pozdravil g. šolski vodja s šolsko mladino in veliko število vaščanov, ki so jih spremljali s procesijo v cerkev. Po kratki molitvi so se predstavili navzočim kot novodošli župnik, ter se z ganljivimi besedami zahvalili za sijajni sprejem. V nedeljo nato pa je priklopelo veselje faranov do vrhunca; kajti vršila se je inštalacija novega g. župnika. Ob 10. uri je novega g. župnika spremljala šolska mladina in 11 duhovnikov v cerkev. Starotrški dekanjski administrator vč. g. župnik J. Šlander, so inštalacijo izvršili, potem

pa razprižnice razlagali o visokem poklicu in nalogi duhovnika v spovednici, na prižnici in pri oltarju. Opo-minjali so stariše, da naj jim skrbno izročujejo mladino v poduk in krščansko vzgojo, ter opominjajo tudi gospodarje in vse farane na njih dolžnosti proti novemu g. župniku. Na to je sledila sveta maša s »Te Deum«, pri kateri so stregli gg. Bož. Burcar, J. Vreže in J. Cerjak. Da bi novi g. župnik mnoga leta srečni in zadovoljni pri nas ostali, v to pomozi Bog!

Iz Trgovišča pri Veliki Nedelji. (Uravnava Pesnice.) Naš vrli in velezaslužni deželni poslanec, g. dr. Rosina, se trudi za izboljšanje našega kmečkega stanu in se tudi poteguje, da se enkrat uravna in uredi Pesnica, katera ob času, ko narase, napravi veliko škodo. — Potrebno je bilo zato prositi, in gospod dr. Rosina je pouzročil, da so se gg. predstojniki in zaupni možje in svetovalci iz Cvetkovec in Trgovišča napotili dne 22. okt. v Gradec, ter šli najprej k deželnemu odboru, kjer so našli gospoda poslanca in odbornika Robiča, kateri jim je izposloval avdijenco pri c. kr. namestniku. — Ker g. poslanec dr. Rosina ni bil v Gradcu, g. odbornik Robič pa bil zaradi važne seje in opravkov zadržan, šli so občinski zaupni možji sami h gospodu ekselenci namestniku, kjer so bili uljudno sprejeti, in se jim obljubilo, da pride v kratkem komisija, namreč ta mesec dne 16. nov. na pregled struge Pesnice, ki se bo tudi uravnala, kar bi se bilo že storilo, ako bi kdo zahteval. Torej začetek smo storili; podpirajte nas torej v tej zadevi, tudi druge dotične občine!

Iz Slov. Gradca. (Z ozirom na dopis) v Vašem listu št. 42 z dne 22. oktobra t. l. z naslovom: »Iz Slov. Gradca. (Nemška surovost)« Vas prosim kot zastopnik moškega pevskega društva »Liedertafel« v Slov. Gradcu s prizivom na § 19 tiskovnega zakona sledečo popravo v Vašem listu sprejeti: 1. Napačno je, da sta prišla v gostilno k Gollu »na pošti« dva gospoda iz mesta, katera se usedeta mirno k mizi in mirno sedita pri čaši piva.« Pravo je temveč, da so prišli ob treh po polnoči v sklenjeno društvo trije gospodje, od katerih sta bila dva vinjena. Ta dva, njih poklica odvetniška »šribarja«, in sicer eden od njih, kakor Vaš pisatelj sam omeni, Nemeč in drugi Slovenec, sta se koj začetkoma nespodobno in prouzročljivo vedela, tako da je celo društvo zahtevalo, da naj se odstranita iz dvorane. Na to se je tema izgrednikoma v daljšem medčasu trikrat pozvalo, naj odideta. Tem pozivu je le ubogal Slovenec, a Nemeč se je upiral, tako da so ga potem iz dvorane sunili. Tretji gospod, kateri je z njima prišel, ostal je še čez eno uro mirno v društvu. 2. Neresnično je, da je »mladi Pototschnig«, ko je zagledal oba večkrat že omenjena, rekel, »da sta tu dva Slovenca, ven ž njima!« Res pa je, da je gospod Pototschnig zadržal nadlegovanje jedne gospodične po enem teh vinjenih ter ga posvaril. Da je Slovenec, tega ni omenil z nobedno besedo. Ker se iz gornega popravka razvidi resnični stvarni položaj, je 3. tudi nepravdo, da se ravnanje Slovenjegraškega pevskega društva »Liedertafel« v tej stvari imenuje »nemško surovost«. Po naročilu Slovenjegraškega pevskega društva »Liedertafel« s spoštovanjem dr. Tomschegg. — Opomba uredn. Ta v spakedrani slovenščini spisan popravek se ozira samo na malenkosti. Glavna stvar pa je in ostane: Vsi slovenjegraški ultra-Nemci bi najrajši Slovence kar potopili v žlici vode; saj je daleč znano, kako celo proti pravičnemu Nemcu Güntherju postopajo. Takim zagri-zencem enega slovenskega vinarja ne! Slovenci vsega okraja, ravnajte se po tem!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so došli v soboto iz Budapešte. Te praznike pa je bil pri njih grof Badeni dvakrat, da je poročal o političnem položaju. — Danes ima državni zbor zopet sejo. Na dnevnem redu je začasna pogodba z Ogersko. Ako bodo nemški zagrizenci spet ropotali, utegne ta seja trajati 30 do 40 ur. — Delegacije se snidejo na Dunaju med 13. in 16. novembrom.

Tirolsko. V nedeljo so imeli nemški nacionalci in liberalci shod v Bolzanu, na katerem je posebno udrihal po klerikalcih in krščanskih socialistih slaboglasni Wolf. Sicer pa katoliške Tirole še stojijo!

Stajarsko. Deželni zbor se skliče v drugi polovici prih. meseca. — Pri 25letnici mariborske sadjarske in vinarske šole je imel prvo besedo Girstmayr Francel in se je pela prusaška pesem »Die Wacht am Rhein.« Škandal!

Koroško. Katoliško polit. in gospodarsko društvo za Slovence ima prihodnji shod dne 7. novembra v Borlah v Zilski dolini. — Humberška cesta je vendar enkrat gotova, g. deželni predsednik Schmidt-Zabierow pa je oni dan vložil prošnjo za vpokojenje.

Kranjsko. V vipavskem in idrijskem okraju obe slovenski stranki prirejata shode za dopolnilno deželno-zborsko volitev. V Vipavi je v nedeljo kaj oblastno govoril dr. Tavčar ter kot plesniv liberalec odrekal duhovnikom politične pravice. Kje bi bili koroški in stajarski Slovenci, ako bi duhovniki roke križem držali?

Primorsko. V Gorici se je letos otvoril že sedmi laški otroški vrtec, kaj pa na škodo slovenstvu. — Tržaški Lahoni so nezadovoljni s svojimi državnimi poslanci. — V Buzetu so Hrvati sijajno zmagali pri občinskih volitvah. Ondi je Lahom za vedno odklenkalo.

Hrvaško. Pred 14 dnevi je bil na zagrebškem vseučilišču slovesno umeščen novi rektor, dr. Jurij Dočkal. Za dve leti bode to vseučilišče praznovalo svojo 25letnico. Naj se takrat na njem otvori tudi zdravniški oddelek! To je želja vseh Hrvatov.

Vnanje države.

Rim. V kratkem bode zopet konsistorij ali zbor kardinalov, v katerem bodo sv. oče papež Leon XIII. imenovali nekatere nove kardinale, več novoimenovanih škofov pa potrdili.

Italijansko. Naš vnanji minister, grof Goluhovski, pojde te dni italijanskemu kralju se pokloniti, in kar je značilno, ne v Rim, ampak v Monzo.

Nemško. Cesar Viljem se je blizu eno uro mudil pri kanclarju Hohenlohe, ki še ostane nekaj mesecev, če ne dalj, v svoji visoki službi. — Vodja socialistov Liebknecht, 72 let star, je obsojen za štiri mesece v zapor, ker je razžalil cesarja.

Rusko. Na Poljskem dobijo nov mestni red, s katerim mesta dobijo malo več pravic, kakor so jih dozdej imele. Sploh pa sedanjega generalnega guvernerja Imeretinskega Poljaki rajši imajo, kakor njegovega prednika Gurka.

Srbsko. V nedeljo je priredil kralj Aleksander na čast novemu ministerstvu dvorni obed. V napitnici na novo vlado je med drugim izrazil željo, naj novo ministerstvo krepko podpira njegove težnje v korist domovini in srbskemu narodu.

Turško. V Armeniji so Turčini zopet začeli preganjati kristijane. Seveda hoče to turška vlada utajiti, ali prej ko slej bode Evropa zopet zvedela strašne gro-

zovitosti, ne da bi krščanski vladarji zato poklicali Turčijo na račun.

Špansko. General Blanco je že došel na Kubo. Razglasil je vsem Kabancem, da hoče uvesti samoupravo ter s tem ustaše pomiriti. Bog ve, če že ni prepozno. — Na Kubi je 40 tisoč španskih vojakov bolnih.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Dalmacije.

Na Adrijanskem morju avg. 1897.

(Dalje.)

Res lepa in prijetna je vožnja po morju; kakor ponosen labud hiti naša ladja naprej po Adriji. Vreme je kaj ugodno — bal sem se vročine, pa hladen morski vetrič mi pihlja nasproti, ravno zdaj sem najbolj razpoložen. Da Ti nadaljujem potna pisma, pa ne več iz Bosne, ampak iz Dalmacije — nekaj ur še in naša ladja dospé v Spljet (Spalato). Tukaj na ladiji smo preskrbljeni z vsem, vsak popotnik ima svojo majhno celico s posteljo; tu imamo krasen salon, električno razsvetljavo, vodovod, dobro postrežbo, prijetno družbo, tu se Slovenci in Hrvatje in Nemci in Poljaki bolje razumemo, kakor v dunajski zbornici, sicer pa obstrukcija tudi ne bi nič pomagala, vsak plača vsaj delež — precej zasoljeno — pa smo si dobri.

Vendar, kakor se spominjam, sem Ti še premalo poročal o Mostaru. Mostar, glavno mesto hercegovsko, šteje blizu 13000 prebivalcev, polovica mohamedancev, četrtina pravoslavnih in le četrtina katoliških kristijanov. Mesto, ki leži ob reki Narenta je ozko, pač pa eno uro dolgo; le eno predmestje se malo bolj razširja proti zahodu. Najznamenitejše v Mostaru je starodaven, svetoznan most čez Narento, katera je tukaj 38½ metra široka. Kaj enacega se ne vidi lahko kje drugje. Most se vzdiguje 19 metrov nad vodo, gre visoko v obok, ter nima od enega konca do drugega nobenega stebra, ki bi ga podpiral. Star je že čez 300 let in kakor upati, gledal še bo marsikateri rod, tako močno je iz kamenja pozidan. Na vsakem koncu se vzdigujeta na vsaki strani ceste močni, okrogli stolpi, katere so rabili v prejšnjih časih za ječe, pozneje pa tudi za shrambe smodnikov. Vozovi čez ta most ne smejo, za nje je blizu kolodvora drug, železni most.

Omeniti bi imel tu še grško, pravoslavno katedralo, mogočno zidovje, ki ima kaj lepo lego, dalje bolj novo katoliško stolnico, ki ima obliko bazilike, in prostoren frančiškanski samostan. Škof mostarski je iz reda sv. Frančiška.

Lep in zanimiv izlet iz Mostara je k Buna-viru. Pod silovitimi pečinami stoji tik izvira Bune mala hišica — priljubljen romarski kraj za mohamedane. V njej počiva v priprosti, s pregrinjali pokriti rakvi neki turški svetnik s svojim služabnikom. Sluga, ki v bližnji sobici stanuje, rad vsakemu popotniku te »svetlinje« pokaže; on postavi tudi vsak večer h krsti »svetnikov« vrč vode in prt. Po noči namreč pride — to je mnenje mohamedanov — »svetnik« ter se začne umivati, kakor mu je koran to tudi prej v življenju ukazal. Toliko v kratkem o Mostaru in okolici.

Ker parnik »naglič« le dvakrat na teden popotnike iz Mostara naravnost v Reko prevažja, moral sem hiteti, da ne zamudim vlaka v Metkovič, zadnjo železniško postajo. Železnica gre zopet tik reke Narente. Bolj ko se bližamo našemu cilju, dospeti pravočasno parnik, tim lepša postaja okolica. Blizu Metkoviča, ki je že na dalmatinski zemlji, zagledam že lepo obdelano polje, vinograde, južno drevje itd. Le nekaj minut od

hercegovske meje — in zapustiti nam bo železnico, ter se preseliti na parnik. — Mesto Metkovič ne ponuja razven nove kat. cerkve nobene znamenitosti — torej le naprej na ladjo! Prva pot na ladji, da opravimo dolžnost, na katero ne sme nikdar pozabiti popotnik — da plačamo vožnjo, do Reke je 18 gld. naštetih. 8. ura zjutraj je odbila, vrvi in verige, s katerimi je bila ladja priklenjena, se potegnejo gor in zdaj veselo naprej po Narenti — in potem dalje po Adriji do Spljeta.

Smešnica. Slab lovec pripoveduje: »Zdaj že tri mesece hodim na lov in vedno upam, da bom uničil onega starega zajca, ki me že tri mesece za norca ima; no, zdaj pa je ta dolgouhi porednež še mlade dobil!«

Razne stvari.

Domače. (Inštalacija.) Mil. knezoškof bodo novoimenovanega prošta ptujskega, preč. gosp. Jožefa Fleck-a, prih. torek, dne 9. novembra, v stolni cerkvi v Mariboru vmestili ali inštalirali in za infuliranega prošta blagoslovili.

(Oskrunjenje dneva Gospodovega.) V nedeljo, dne 10. oktobra sta vozila posestnika Damiš in Fras, doma v župniji Sv. Petra blizu Maribora, mošt mimo cerkve Sv. Marjete ob Pesnici; v nedeljo, dne 31. oktobra je eden imenovanih kmetov spravljal in vozil belo repo iz svoje njive domu. Pohujšanje se vedno širi in onečastenje dnevov Gospodovih se množi.

(Poslanec baron Hackelberg) od Sv. Pavla pri Bolski se je oni teden v državnem zboru postavil na glavo. V zbornici je bilo ravno važno glasovanje, kar nastane na hodniku zbornice grozen krohot. Poslanci derejo iz zbornice. Kaj se je neki pripetilo? Stari baron Hackelberg je nemškoliberalne poslance kratkočasil s tem, da se je na glavo postavil sredi med njimi.

(Nesreča.) V nedeljo, dne 31. oktobra je pri Trbovljah med železniške vozove padel sprevodnik A. Blažič in potem pod kolesa in je bil pri priči mrtev. Res, nevarna služba.

(Slovenski obrtniki v Celju) se prav hrabro gibljejo. Letos se je pomnožilo njihovo število zopet za nekaj novih domačih tvrdk. To je odgovor na germansko brezobzirnost. Malo Celje živi od kmetov in vrli kmetje so Slovenci. Svoji k svojim!

(Wolfove dopisnice.) Nemški Celjani so priredili ilustrovane dopisnice. Založili so slikane dopisnice s podobo državno-zborskega kričača Wolfa, ki na sliki stoji — za plotom. To so pa pogodili, da niso mogli bolje.

(Petindvajsetletnico mašništva) je obhajal v sredo, dne 3. novembra č. o. Feliks Podbregar v Nazarjih. Nekdanjemu hrabremu vojaku pred Kustoco leta 1866., sedaj vojščaku Gospodovemu, kličemo: Mnoga še leta!

(Cigansko deklé.) Triletna ciganska deklica je bila krščena v torek, dne 26. oktobra v Mozirju. Naj bo vedno zvesta sv. katoliški veri!

(Osebne vesti.) V Letuš pri Braslovčah pride kot nadučitelj g. K. Maršič, dosedaj nadučitelj v Št. Lovrencu v Slov. goricah. — Gosp. Fr. Fister je postal davkar v Gornjem gradu.

(Županom na Ljubnem) v gornji Savinjski dolini je potrjen navzlic vsem prizivom g. Kolenc. S tem potrdilom napoči za občino čas resnega delovanja in umnega gospodarstva.

(Naglo umrl) je dne 1. novembra ob 1/2 12. uri po noči g. Franc Urbas, po domače Sirk, veleposestnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Bil je veren mož,

skoz in skoz blag značaj in neustrašljiv narodnjak ter mnogo let sem ud okrajnega zastopa. Sveti mu večna luč!

(Otrok zanetil.) Dne 25. oktobra je zgorelo gospodarsko poslopje Francu Jurteli v Trnovcih, v okraju ptujskem. Zanetil je njegov 7letni rejenček Pavel Kogler. Skrivajte vendar užigalice pred otroci!

(Shod o zadevi varstvenih naredb proti živinskim kugam.) Vsled vabila krškega županstva se je v pogovor zaradi živinskih boleznij sešlo dne 17. oktobra petnajst občinskih zastopnikov iz Kranjskega in Štajarskega. Vložili so p. krškem županu g. dr. Romihu na vis. c. kr. ministerstvo prošnjo za prenaredbo nekaterih predpisov pri postopanju kužnih boleznij.

(Cena letošnjemu moštu.) Iz Frama se nam poroča: Cerkevni mošt se je v Framu dne 2. nov. prodal polovnjak od 85:20 do 100 fl.

(Mariborska mestna hranilnica) ali nemška šparkasa bode z novim letom ondi hranjeni denar obrestovala po 3³/₄% ali po 3 fl. 75 kr. od sto. Mariborska in ptujska slov. posojilnica bodeta pa novi davek tudi sami plačevali, in vendar ostanejo obresti kakor dozdaj.

(Utonil) je v nedeljo neki božjasti podvržen mladenič v Braslovčah v Savinjski dolini. Bog ve, čemu na take reveže domači bolje ne pazijo?

(Celjski Nemci) so z vsemi sredstvi agitovali za veliko udeležbo na slavnosti »Südmärkisch Sängerbunda« v Ljubljani. Paróla jim je bila: »Cilli soll zeigen, dass wir vor den Windischen keine Furcht haben!« (Celje mora pokazati, da se »bindšarjev« ne boji.)

(Iz sole.) Na mariborskem učiteljsku dela te dni izpit usposobljenosti 14 gg. podučiteljev in 6 gpđč. podučiteljic. — Gg. nadučitelja J. Sabaty v Št. Ozbaltu ob Dravi in Klement Vračko v Št. Ulrihu pri Ivniku menjata službi. — Gpđč. učiteljica Josipina Kren pride od Sv. Marjete niže Ptuja h Kapeli.

(Iz vagona padel ali skočil) je na vseh svetnikov dan neki popotnik med Št. Iljem v Slov. gor. in Pesnico, ko se je vozil z brzovlakom, ter je na železni cesti nezavesten obležal.

(Strah pred Slovenci) zopet spreletava mariborske prusake, ker bodo v 14 dneh mestne občinske volitve. Današnja »Mariboržanka« piše, da Slovenci stikajo po pooblastilih. Nam o tem ničesar ni znano, ali prišel bo čas, ko se bomo tudi Slovenci ganili!

Društvene. (Mohorjeva družba) je letošnje knjige jela razpošiljati, in sicer: 1. »Koledar« za leto 1898, v dosednji obliki z mnogimi zanimivimi članki in lepimi podobami. 2. »IV. snopič sv. pisma«. 3. »Poljedelstvo« I. snopič z 81 podobami, spisal Viljem Rohrman. 4. »Boj za pravico«, povest spisal Milovršnik, prijetno berilo za zimske večere. 5. »Bolgarija in Srbija«, opisal Anton Bezenšek. Tudi ta knjiga je okrašena z lepimi podobami. 6. Slednja molitvena knjižica je »Sveti rožni venec«. Res je obžalovati, da se je število udov nekaj zmanjšalo. Toda za prihodnje leto se to ne sme zgoditi! Gotovo je boljše, da si karkoli pritrhamo, da goldinar za družbo prihranimo. Tako krasnih knjig ne dobiš za 1 gld. po vsem svetu ne.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so podarili mil. knezoškof 20 fl., za kateri velikodušni dar se odbor najdostojnejše zahvaljuje. — Nadalje so darovali č. g. D. Meško, župnik pri Kapeli, 5 fl., č. g. J. Zadavec, kaplan pri Kapeli, 1 fl., nekdo z Zavrča 1 fl. in na bratvi g. J. Erjavec pri Ljutomeru 1 fl. 32 kr. (poslal č. g. župnik P. Skuhala.) Bog plati!

(Zveza slovenskih pevskih društev.) Dne 28. oktobra so se sešla slovenska pevska društva v Ljubljani v posvetovanje radi osnovanja zveze vseh slovenskih pevskih društev. Že ob »Slavčevi« desetletnici je »Glasbena Matica« prevzela nalogo, sestaviti pra-

vila zvezi. Ta pravila se pošljejo te dni ministerstvu v odobrenje in čim bodo odobrena, prične zveza svoje delovanje. Bog daj srečo!

(Bralno društvo za Laški trg in okolico) ima redni občni zbor dne 7. novembra v bralni sobi ob 4. uri popoldne. Vspored kakor navadno. Pri nezadostnem številu udov se vrši zbor eno uro pozneje pri vsakem številu udov. Po tem zborovanju zboruje v isti sobi podružnica sv. Cirila in Metoda.

(Bralno društvo pri Sv. Barbari) niže Maribora ima dne 7. nov. svoje glavno zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Sklep preosnove imena »Bralno društvo« v »Gospodarsko bralno društvo«. 2. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja. 3. Zapiševanje udov in vplačevanje udnine. 4. Volitev odbora. 5. Naročitev časopisov in 6. Razni predlogi in nasveti.

(Vabilo.) K odborovi seji družbe duhovnikov lavantinske škofije dne 9. novembra, v torek ob 11. uri predpoldne uljudno vabi preč. gg. odbornike
predstojništvo.

(Dijaški kuhinji na Ptuju) so v novem šolskem letu blagovolili darovati: sl. posojilnica v Gornji Radgoni 10 fl., sl. odbor okr. zastopa v Ormožu 20 fl., g. Menhart, kaplan v Ormožu, 2 fl., g. dr. Fr. Jurtela, odvetnik, 15 fl.; mesečne doneske: g. Belšak o. Karl 1 fl., g. Bratuša 1 fl., g. dr. Brumen 1 fl., g. Cilenšek 1 fl., g. dr. Horvart 1 fl., g. Moravec 1 fl., g. Ožgan 1 fl., g. dr. Ploj 3 fl., g. Raisp 1 fl., g. Sedlaček 1 krono in g. Šalamon 1 fl. — Odbor se obrača do prijateljev učeče se mladine s prošnjo, naj ne pozabijo tudi »Di-

jaške kuhinje v Ptuju«, ki podpira letos slovenske učence tukajšnje gimnazije z 80 obedi na teden.

Iz drugih krajev. (Poslanec Wolf) je po odhodu Schönererja poveljnik nemških liberalcev v državnem zboru. Ko je dne 28. okt. zvečer imel govoriti dr. Lecher, ga Wolf v enomer moti s tem, da upije po voljeje ter s polenom tolče po mizi, in to dobro uro. Vsi poslanci so bili nad tem pobalinskim obnašanjem silno razjarjeni. Reditelj Lang že viha brke in rokave, da izmakne poleno iz rok Wolfovih. Toda Wolfovi prijatelji zabranijo to Langu. Kmalu na to izroči zborniški sluga Wolfu pismo. Ko Wolf list odpre, se prestraši in obmolgne. V listu je stalo: »Ker ste Vi, g. Wolf, gotovo bolni na možganih, bo treba, da Vas preišče živinski zdravnik, Vaš prijatelj Türk«. To je pomagalo.

(Velika nesreča na železnici.) V Ameriki se je prevrnil v reko Hudson brzovlak, ki je vozil iz Buffala v Novi Jork. Progo je prej izpodkopala voda, in vlak se je v najhujem diru udrl in izginil v valovih. 28 oseb je mrtvih, nekatere so rešili tako, da so razbili strehe pogrezlih vagonov in izvlekli iz njih ljudi.

Loterijne številke.

Gradec 30. oktobra 1897: 57, 85, 82, 31, 65
Dunaj » » » 3, 73, 14, 67, 61

Hennebergova svila

— edino le pristna, če se naroči naravnost pri mojih tovarnah — črna, bela in barvana, meter od 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcey itd). Poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švicco se plača po dvoje.
Tovarne za svilo **G. Henneberg** c. in kr. (dvor. lif.) Zürich.

Razglas.

Posojilnica v Mariboru podeli za šolsko leto 1897/1898 iz ustanove rajnega gospoda **Franca Rapoca**, visokošolcem devet štipendij v znesku po 150 gld.

Pravico do teh štipendij imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz Mariborskega in Šoštanjkega okraja in tudi taki, ki se po dovršenih naukih pripravljajo za stroge skušnje v dosego doktorata.

Prošnje za štipendije, obložene s krstnimi listi, spričevali uboštva, spričevali o skušnjah in z indeksi vlože naj se pri »Posojilnici v Mariboru« do **20. novembra** t. l.

V prošnji naj se tudi omeni, vživali prosilec že od drugod kako podporo in v katerem znesku.

V Mariboru, dne 1. novembra 1897.

**Med. doktor
Alojzij Praunseis,**

okrožni in praktični zdravnik
v Celju, Ringstrasse 9,
uljudno naznanja, da sedaj
tudi oskrbuje zobe in cela
zobovja s kaučukom in v
razne kovine. 3-4

Žganjarija

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.
Največa žganjarska zaloga na Štajarskem
po čuda nizkih cenah.
Zdravilski konjak za boleštnike in okrevalec,
kemično razložen in spoznan za čisto vinsko
prekapnino. 50

Razglas.

C. kr. okr. sodišče Mariborsko na l. br. naznanja:

Prostovoljna sodnijska dražba posestva rajnega **Ant. Thaller** (umrl 8. okt. 1895.) vl. št. 77 kat. obč. Št. Ilja se dovoli in se odloči dan na

11. novembra 1897

od 10.—11. ure predpoldne na lici mesta navedenega posestva v Št. Ilju. Naznanja se dalje, da se posestvo ne bo oddalo pod zneskom 6000 gld., da ima vsak dražbenik dati varščine 600 gld. in da izplača ostalo kupnino poleg 6% obresti vsaj v dveh mesecih pri c. kr. okr. sodišču v Mariboru pa l. br.

Dražba se vrši vsled prostovoljne prošnje, zato imajo upniki, če imajo na posesti vknjiženega dolga, pravico rubiti ne oziraje se na visokost kupnine.

Daljni dražbenški pogoji, zemljiška pola in izpisek iz zemlj. knjige so na ogled pri podpisani sodnji.

C. kr. okr. sodišče Mariborsko na l. bregu, dne 8. oktobra 1897.

Dež. sod. svetnik:
Dr. Fohn.

2-2

Ivan Schindler, Wien III. Erdbergstrasse 12.

Lepi harmonij

je na prodajo pri **Vinku Rojniku**, organistu v **Braslovčah pri Celju.** 3-3

Ponujam 4-12

pod zanesljivo pošteno postrežbo popolnoma **friško** blago: kavo, kilo po gld. 1.20, 1.30, 1.40 itd. rosine, cvebe, vampere, rožiče, orehe, lešnike, mandeljne, pinole, češple, fige, citrone in arancine, kakor tudi izvrstnega čaja, ruma, čokolade, olja in parno pšenično moko.

Milan Hočevar, Celje, glavni trg.

Rudolf Novak,
remenar in sedlar
v Mariboru

v Tegethofovih ulicah št. 12.
se uljudno priporoča slavnemu p. n. občinstvu, zlasti pa preč. duhovščini za izdelovanja najfinjših, kakor tudi priprostih **konjskih oprav** in sploh vsa remenarska in sedlarska dela. — Izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča

popravila

najhitreje in najceneje. 3-10

V vsakem pošto oddajnem okraju, v vsaki občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot 20

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, **avstrijskega podjetja prve vrste.** Pismene ponudbe pod „**V. u. G.**“, Gradec, poste restante.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni nepozabni sin, soprog, oče in tast, gospod

Franc Urbas,

veleposestnik, ud okr. zastopa, občinski svetovalac, krajni šolski ogleda itd.

včeraj zvečer ob 1/2 12. uri v 44. letu svoje dobe nenadoma mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v četrtek, dne 4. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne. Preblagega rajnega priporočamo v blag spomin in molitev.

Sv. Lovrenc na Dravskem polji, dne 2. novembra 1897.

Marija Urbas, roj. Čelan, Marija Urbas, roj. Tomanič, Marija Sernc, roj. Urbas,
mati. soproga. hči.

Jožef Sernc, veleposestnik,
zet.

Janko Urbas, osmošolec,
sin.

J. N. Peteršič, Ptuj,

nasproti velike vojašnice (Ungarthor-gasse št. 6) zraven pošte, trgovina knjig, papirja, galanterijskega in norimberskega blaga, pisalnega in risalnega orodja priporoča p. n. pisarnam, čast. duhovščini, g. učiteljem, slav. občinam, slav. krajn. šol. svetom, slav. društvom, kakor vsem gg. trgovcem in slav. občinstvu svojo novo veliko zalogo vsakovrstnega papirja za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega svilnatega papirja (za cvetlice), za vezanje knjig itd.

Zalogo raznih sedaj novo upejanih pisank in risank, dobrih svinčnikov, kakor angleških peres.

Nadalje priporočam zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnike, radirke, krede, gobice, pušice in škatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, pečatni vosek itd. po najnižjih cenah.

Posebno lep izbor papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah (kasetah).

Najbolje strune za citre, gosli, kitare in tamburice. Velik izbor tintnikov, albumov in okvirov za fotografije, spominice, žepne nože, mošnjice za denar, vsakovrstne pipe, izprehodne palice in vseh drugih v galanterijo spadajočih predmetov.

Nadejate se, da me bode slav. občinstvo v mojem novem povzetju vsestransko podpiralo, beleži v velepoštovanjem **Gornji.**

Učenec, več nemškega in slovenskega jezika, se sprejme v prodajalnici z mešanim blagom. **M. P. Strigova, (Stridau).** 1-2

Zahvala.

Pred pol letom so se cerkvena poslopja zavarovala pri „Unio catholica“; navzlic temu pa je dotična družba vso svoto, t. j. 1000 fl. za nedavno pogoreli kozolec izplačala. Za kulantno izplačilo zavarovalnico prav lepo zahvaljujo in priporoča

Cerkveno predstojništvo v Braslovčah.

Naznanilo.

1-4

Dr. Franc Jurtéla

ima od danes naprej svojo odvetniško pisarnico v Ptuj, v novem hramu Posojilnice. Florijanske ulice št. 2. I. nadstropje.

Na Ptuj, dne 2. nov. 1897.

Ivan Fras,

gostilničar in mesar pri Ptuj,

proda svojo novo zidano z opeko pokrito hišo, katera na okrajni cesti stoji in ima 4 sobe, 1 kamro, 2 kleti, 1 ledenico, 1 hodnik, 1 vodnjak, 2 sekreta, 1 mesnico, 1 travnik, na katerem se v letu trikrat kosi, 1 velik vrt, katerega cepljaki ograjajo, po nižji ceni.

Na imenovani hiši je cela koncesija za gostilnico in mesarijo, in se v isti dobro trži.

Bližnje se zve pri gospodu mesarju Blažiču na Bregu pri Ptuj. 1-2

Na prodaj

je pod ugodnimi pogoji edina trgovina, gostilna in tračka pri farni cerkvi Sv. Lenarta, katera obrt nese dober dobiček. Polovico kupnine ostane na posestvu kot varstvo v poravnavo dolgov.

Ob enem pa se želi eno manje posestvo bliže Ptuja ali Maribora v ceni od 5—6000 fl. kupiti.

Kupci kakor prodajalci se ponudijo pod: „M. P. post. rest. Gross-Sonntag.“ 2-2

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vseh prehlajenjih dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevaajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

„Veledenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delajočega trpotčevega soka; potrebujem jih za svoje poznanke. Jaz sem od dveh steklenic od nesnosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S poštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.“

Pazi naj setorej, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo oni je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonjin poštine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

9—80